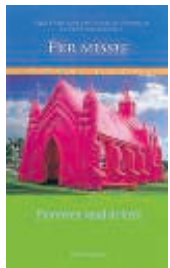

Ds. Rob Visser is missionair predikant in de Amsterdamse wijk IJburg.

theologie

Per missie. Pionieren rond de kerk, Annelies Bouwman en René van der Rijst (red.); uitg. Boekencentrum, Zoetermeer, 2015; ISBN 978 90 2397 049 1; 97 blz.; € 8,90.

Kerk in de buurt

tekst ds. C. M. van Loon
beeld RD, Henk Visscher

De Heere God is zo bewogen met deze wereld dat Hij Zijn Zoon gaf om zondaren te redden. Wie vanuit die kern van het Evangelie naar de mensen om zich heen kijkt, zal zich altijd de vraag stellen hoe de gemeente van Christus mensen kan bereiken die weinig of niets weten van God en Zijn liefdevolle reddingswerk.

Het boekje "Per missie. Pionieren rond de kerk" kan helpen in de bezinning op die vraag. Het is geschreven onder redactie van Annelies Bouwman en René van der Rijst. Twee grote voordelen van deze uitgave: ze is beknopt en heel praktisch. Die voordelen betekenen meteen ook een nadeel. De auteurs zeggen namelijk nauwelijks iets over de vraag waarom de kerk in contact zou willen komen met de omgeving. Als lezer proef je bij de auteurs een verschil in uitgangspunt. Terwijl de een mensen wil helpen om Christus te ontdekken, vindt de ander vooral dat de kerk een sociale functie heeft. De auteurs komen dan ook uit de breedte van de Protestantse Kerk in Nederland, dus die diversi-

teit is niet verbazingwekkend.

Als je zelf je doel wél helder voor ogen hebt, is dit een uitstekend boekje als het gaat om de praktijk van het missionair kerk-zijn. Zo is er een hoofdstuk van Nynke Dijkstra-Algra over de vraag hoe een buitenstaander naar jouw gemeente kijkt. Welke indruk krijgt een voorbijganger die langs het kerkgebouw loopt, van wat er in de kerk gebeurt? Van dezelfde auteur is ook een hoofdstuk met de titel: "Gastvrijheid: mag het wat kosten?" Zo'n hoofdstukje van acht bladzijden is beslist geschikt als agendapunt op een kerkenraadsvergadering.

Nadine van Hierden en Arjan Markus schrijven de manier waarop je missionair werk kunt organiseren: hoe een pioniersplek 'werkt' en wat een missionair traject inhoudt.

Origineel vind ik het hoofdstuk over missionair kerk-zijn in een dorp, geschreven door Rebecca Onderstal, predikant in Cothen. De gedrevenheid waarmee zij en haar gemeente contacten in het dorp aanwakkeren, is aanstekelijk. Natuurlijk past niet elke vorm bij elk type gemeente. Maar onder het lezen gaat al snel de creativiteit werken: „Wat zou in onze situatie mogelijk zijn?” Datzelfde aanstekelijke enthousiasme straalt Martijn van Laar uit in zijn hoofdstuk over de omgang met moslims. Voorheen was dat echt een "stadsthema", maar met de komst van vele duizenden asielzoekers, die ook in talloze dorpen worden opgevangen, gaat dit bijna elke gemeente aan.

Verrassend is de bijdrage van ds. Rob Visser, pionier in Amsterdam-IJburg. Zijn hoofdstuk begint hij, jammer genoeg, met een sneer naar de orthodoxie, die naar zijn mening achterhaald is. Maar vervolgens schrijft hij ontroerend mooi over de waarde van pastoraal bezoekwerk.

„Publicitair gezien stelt het pastoraat misschien weinig voor, maar zo is het niet. Juist de intensieve en breed gepresenteerde pastorale aandacht die de kerk voor mensen heeft vormt de hartenklop van de navolging van Christus. Gewoon onvermoeibaar, straat voor straat de adressen afwerken, liefst huis aan huis. Met de agenda in de hand, om afspraken te maken. Aanvaarden dat mensen je onheus behandelen, de hoorn op de haak gooien of onvriendelijk de deur dichtdoen. Soms op een regenachtige middag een paar uur lang langs de straten zwerven en je afvragen wat je nu eigenlijk aan het doen bent. Het hoort er allemaal bij. Het huis-aan-huisbezoek wordt vaak badinerend afgedaan, maar vormt uiteindelijk de belangrijkste voedingsbodem voor de kerk. Mensen praten erover op verjaardagen en andere ontmoetingen. Mensen die je niet willen ontvangen, maar jaren later toch eens een keer in de kerk komen en nu de boegbeelden zijn van diezelfde gemeente. In het pastoraat moet je ten principale niet willen oogsten wat er gezaaid wordt, maar soms geeft de hemel wel een knipoogje en dat moet je dan wel willen zien!”

orgel

Tjaco van der Weerd improviseert over de Psalmen, Turnhout; Excellent Recordings (ER 119615); € 15,-; rd.nl/gedraaid

tekst Gerben Mourik

Tjaco van der Weerd maakte een cd met psalmimprovisaties op het barokorgel in de Sint-Pieterskerk in Turnhout (België). Een geplande opname kan je op een positieve manier stimuleren om je grondig te verdiepen in een bepaalde stijl. Het siert de improvisator dat hij dat hoorbaar heeft gedaan.

Op een enkele uitzondering na (Psalm 48 in Mendelssohnstijl) vallen de improvisaties uiteen in twee categorieën die onder de noemer barok kunnen vallen. Diegene met aanwijsbare invloeden uit specifieke composities (zoals van Bach bij Psalm 77 en 108 en in Psalm 84 Händels 'koekoekconcert', met humoristisch gebruik van de nachtegaal in het fraaie Le Royer/Potvlieghe-orgel). De tweede categorie zijn improvisaties met aanwijsbare stijl-invloeden, zoals Psalm 138 in Händelstijl. Deze improvisatie is sterk: een

grote en duidelijke vorm met daarbinnen veel variatie, harmonisch goed in balans. Ook versus II van Psalm 103, met invloeden uit de Noord-Duitse barok, dwingt respect af vanwege de inzet van de speler om deze stijl te beheersen. De registraties zijn goed uitgedacht – een aspect van het improviseren dat soms veronachtzaamd wordt...

De langste improvisatie, een passacaglia over Psalm 130 (voorbeeld: Cornelis de Wolf), heeft te veel van het voorbeeld in zich om te overtuigen. Bovendien blijft het harmonische schema 'hangen': er zit te weinig progressie in, hoewel de fortissimovariatie je wel recht op in je stoel zet.

In een aantal tracks zijn zeker ook mindere momenten of harmonische slordigheden aan te wijzen, maar die vallen weg tegen de inzet van deze musicus om z'n improvisatiestijl te vernieuwen. Boekje en opname zijn prima in orde.

theologie

Altijd hetzelfde lied. 150 psalmen bewerkt en toegelicht, Gerard Swüste; uitg. Skandalon, Vught, 2015; ISBN 978 94 92183 10 1; 447 blz.; € 39,50.

tekst Jaco van der Knijff

Opnieuw zette iemand zich aan het vertalen en toelichten van de oudtestamentische psalmen. De rooms-katholieke theoloog en programmamaker Gerard Swüste (1945) spreekt zelf overigens liever van "bewerking". „Vertalen van poëzie is sowieso een hachelijke zaak. Het spelen met klank, ritme en taal komt in een vertaling nooit volledig tot zijn recht. Ik heb geprobeerd om de psalmen te laten klinken als liederen die, ook bij ons, recht uit het hart kunnen komen.” Daarvoor blijft Swüste enerzijds dicht bij de grondtekst. Anderzijds heeft hij de liederen „willen verlossen van vrome woorden en van termen die in onze omgangstaal niet meer gebruikt worden.”

Dat laatste betekent bijvoorbeeld dat in Psalm 51 een woord

als "ongerechtigheid" plaats moest maken voor "fout" en dat een „gebroken en verslagen hart" wordt weergegeven met „kwetsbaar en bescheiden." Daarbij kiest de auteur er, in navolging van Martin Buber, voor om "Jij" te gebruiken als de HEERE wordt aangesproken (dat drukt „nabijheid" uit) en om "Levende" te hantieren als het óver de HEERE gaat (daarmee wordt „de keuze tussen mannelijk/vrouwelijk omzeild").

Qua toelichting (steeds één pagina) is Swüste vaak to the point. Ook literair gezien doet hij soms mooie dingen. Zoals in Psalm 2:3 („Laat ons hun banden verscheuren, en hun touwen van ons werpen"); „Kappen die banden, ons boeien ze niet!" Elders is het me te plat, zoals in Psalm 68:20 („dag bij dag overlaadt Hij ons"); „dag aan dag slooft hij zich voor ons uit."